

Københavns Kommune, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Center
for Driftsunderstøttelse
Abel Cathrines Gade 13
1654 København V

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Sagsnr. 2013-0188060 – sagsbehandlingstiden i Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i sager om førtidspension

20-01-2014

Jeg har i dag afsluttet min undersøgelse af sagsbehandlingstiden i sager om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag i Københavns Kommunes Socialforvaltning og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltning.

Dok.nr. 13/03526-30/NMR
Bedes oplyst ved henvendelse

Sagen drejer sig primært om kommunens manglende overholdelse af pensionslovens frist på 3 måneder for at træffe afgørelse i sager om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag.

I anledning af to avisartikler bad jeg den 22. august 2013 Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om en udtalelse.

Jeg modtog herefter forvaltningernes udtalelse af 4. oktober 2013. Den 11. oktober 2013 bad jeg forvaltningerne om en supplerende udtalelse. Jeg modtog herefter forvaltningernes supplerende udtalelse af 11. november 2013.

Jeg er enig med forvaltningerne i, at sagsbehandlingstiden på 3 måneder for behandlingen af ansøgninger om førtidspension skal overholdes i videst muligt omfang i sager, der behandles på det foreliggende grundlag, at det kun bør være i særlige tilfælde, at fristen ikke overholdes, og at borgeren følgelig skal underrettes om den forsinkede sagsbehandling, årsagen hertil samt det forventede tidspunkt for en afgørelse.

Jeg er endvidere enig med forvaltningerne i, at det er beklageligt, at man ikke nåede at få rettet op på udfordringen med at overholde kravene til sagsbehandlingstiden i 2012, inden det meget store antal ansøgninger i december 2012 vanskeliggjorde situationen yderligere.

Endelig er jeg enig med forvaltningerne i, at det er beklageligt, at man på grund af de ekstraordinært mange ansøgninger, der blev indgivet i december 2012 efter de gamle regler, umiddelbart før de nye regler trådte i kraft, har haft svært ved at overholde 3 måneders fristen i ansøgninger om førtidspension på det foreliggende grundlag.

Jeg foretager mig imidlertid ikke yderligere i anledning af sagsbehandlingstiden i sager om førtidspension på det foreliggende grundlag i Københavns Kommune.

Det skyldes bl.a., at forvaltningerne har oplyst, at sagsbehandlingsproceduren er gennemgået, og at man har foretaget væsentlige stramninger og ændringer, således at det kan forventes, at mindst 85-90 % af de sager, hvor der er søgt om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag efter 1. december 2013, vil blive afgjort inden for fristen på 3 måneder, ligesom den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse sager ikke vil overstige 3 måneder fra sagens påbegyndelse, til der træffes afgørelse.

Jeg beder dog forvaltningerne om at orientere mig om status pr. 1. februar 2014 for de sager, hvor der blev indgivet ansøgning om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag inden udgangen af 2012.

Jeg beder også forvaltningerne om at underrette mig pr. 1. juni 2014 om, hvorvidt mindst 85-90 % af de sager, hvor der er søgt om førtidspension på det foreliggende grundlag efter 1. december 2013, som forventet af forvaltningerne, er blevet afgjort inden for fristen på 3 måneder, og om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse sager ikke har oversteget 3 måneder fra sagens påbegyndelse, til der træffes afgørelse.

Under afsnittet "Ombudsmandens udtalelse" nedenfor fremgår baggrunden for resultatet af min undersøgelse. Her følger først en kort gennemgang af sagen.

1. Sagens forløb

Ombudsmandens beslutning om at indlede undersøgelsen

Jeg rejste – som nævnt ovenfor – sagen på baggrund af to artikler i avisen.dk fra henholdsvis den 7. og 10. august 2013.

Af artiklerne fremgik det, at 216 borgere, der havde søgt om førtidspension på det foreliggende grundlag (nu pensionslovens § 17, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 390 af 19. april 2013), havde modtaget breve fra Socialforvaltningen i juni og juli i 2013 om, at de kunne forvente, at deres sager ville blive afgjort inden den 31. december 2013 eller den 31. januar 2014.

Ifølge artiklerne indebar dette en sagsbehandlingstid på op til 14 måneder. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen havde beklaget den lange ventetid og oplyst, at det ville blive sikret, at alle sagerne var færdigbehandlet i Jobcentret inden efterårsferien. Det var også oplyst, at baggrunden for sagsbe-

handlingstiden var, at der var modtaget 10 gange så mange ansøgninger om førtidspension i december måned 2012 som i en normal måned.

I anledning af avisartiklerne bad jeg den 22. august 2013 Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om en udtalelse. Jeg henviste til § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand, jf. lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013, hvorefter jeg af egen drift kan tage sager op til undersøgelse.

Jeg bad bl.a. forvaltningerne om at oplyse mig om følgende:

- Hvad sagsbehandlingstiden forventedes at blive i sager, der var overgået til behandling efter reglerne om førtidspension og skulle afgøres på det foreliggende grundlag, samt sagsbehandlingstiden i disse sager fra deres overgang til behandling efter reglerne om førtidspension og frem til den 22. august 2013.
- Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sådanne sager, der blev afgjort i 2012, dvs. fra sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension, og til afgørelse blev truffet.
- Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sådanne sager, hvor der i perioden 1. januar 2013 til den 22. august 2013 var truffet afgørelse.

Desuden bad jeg om at få oplyst, om forvaltningerne havde iværksat eller forventede at iværksætte eventuelle tiltag for at nedbringe sagsbehandlingstiden i de uafsluttede sager.

Endelig bad jeg om at få oplyst, om det store antal ansøgninger om førtidspension på det foreliggende grundlag, der blev modtaget i december 2012, også havde haft eller kunne forventes at få betydning for sagsbehandlingstiden på andre sagsområder i de to forvaltninger, herunder i sager om førtidspension, hvor der ikke var søgt om førtidspension på det foreliggende grundlag. I bekræftende fald bad jeg om at få oplyst, om der ville blive iværksat tiltag i den forbindelse.

Forvaltningernes udtalelse af 4. oktober 2013

I udtalelse af 4. oktober 2013 oplyste forvaltningerne bl.a., at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager afgjort i 2013 var 187 dage. Forvaltningerne oplyste også, at den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid i kommunen i de sager, der ikke var afgjort pr. 23. september 2013, var 291 dage, og at den forventede gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse sager udgjorde 300-365 dage. Det fremgår af forvaltningernes supplerende udtalelse af 11. november 2013, at de oplyste tal alene vedrører sager, hvor der var ansøgt om førtidspension inden 31. december 2012.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager afgjort i 2012 var ifølge forvaltningerne 157 dage.

Forvaltningerne oplyste herefter følgende:

”Årsagen til de længere sagsbehandlingstider i 2013 skyldes, at et stort antal ansøgere benyttede muligheden for at ansøge efter de gamle regler inden årsskiftet, hvor den nye førtidspensionsreform trådte i kraft. Kommunen modtog i december 2012 godt 300 ansøgninger, hvilket er ca. 10 gange så mange ansøgninger som i en normal måned.

Kommunen har anvendt mange ressourcer på i en projektorganisering og indenfor relativt kort tid at nå at forberede og implementere reformen på førtidspensions- og fleksjobområdet, herunder på vejledning til borgere om nye regler, kompetenceudvikling, udvikling af arbejdsgange, organisering af rehabiliteringsteam, herunder etablering [af] tværfagligt samarbejde og fysiske forhold mv.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen må imidlertid konstatere, at man for sent fik et overblik over, hvor stor arbejdsopgaven med at behandle mængden af egne ansøgninger om førtidspension, som blev modtaget i december 2012 var. Dette har betydet, at forvaltningen for sent fik taget ledelsesmæssige initiativer, som kunne forhindre unødvendige forsinkelser i sagsbehandlingen, og således at man i forbindelse med underretning af borgeren kunne have givet en rimelig grund for den lange sagsbehandlingstid.”

Forvaltningerne oplyste følgende om deres initiativer for at nedbringe sagsbehandlingstiden:

”For det første er det forvaltningernes forventning, at det generelt er muligt i højere grad at overholde sagsbehandlingstiden ved en bedre tilrettelæggelse af sagsbehandlingen, blandt andet via arbejdsgange, som sikrer et effektivt sagsflow, herunder ved indhentelse af oplysninger fra samarbejdspartnere.

For det andet har forvaltningerne sendt en fælles orientingsskrivelse til borgerne om sagsbehandlingstiden i den konkrete situation.

Herudover er der iværksat forvaltningsspecifikke initiativer, som samlet set medvirker til at nedbringe sagsbehandlingstiden og afvikling af sagerne.

Disse initiativer indbefatter i Socialforvaltningen en omlægning af sagsbehandlerressourcer, så de prioriteres til behandling af førtidspensions-

sagerne på bekostning af opgaver de tidligere har varetaget supplerende til sagsbehandlingen, ansættelse af studentermedhjælpere til at varetage mindre opgaver, der kan lette sagsbehandlerne i deres arbejde og iværksættelse af overarbejde.

I Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indbefatter initiativerne ressourceallokering, ansættelse af vikar med stor erfaring på området og iværksættelse af overarbejde.

Det er dog vigtigt at fastholde, at der er tale om en kompliceret lovgivning og sagsbehandling ved ansøgninger om førtidspension, og at der derfor er særdeles begrænsede muligheder for på kort sigt at tilføre flere sagsbehandlere.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har tilkendegivet at alle sagerne vil være oversendt til Socialforvaltningen senest ved efterårsferien. Der mangler p.t. at blive færdigbehandlet 129 sager i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen efter de gamle regler. Hvis sagerne er tilstrækkeligt oplyst vil Socialforvaltningen tilstræbe, at sagerne er afgjort inden udgangen af januar 2014, samtidig med at sagerne efter ny ordning behandles.

Det er forventningen, at også disse sager vil kunne ligge klar til afgørelse i Socialforvaltningen efter efterårsferien 2013.

Forvaltningerne følger tæt op på afvikling af sagerne.”

Forvaltningerne oplyste følgende om konsekvenserne for andre områder af, at kommunen havde modtaget det store antal ansøgninger i december 2012:

”Begge forvaltninger vurderer at det store antal ansøgninger om førtidspension på det foreliggende grundlag, der blev modtaget i december 2012, ikke har haft og forventes heller ikke at få betydning for sagsbehandlingstiden på andre sagsområder.

Pensionsansøgninger efter den ny lovgivning behandles og afgøres efter hovedreglen inden for de i loven fastsatte tidsrammer.

Det store antal ansøgninger om førtidspension på det foreliggende grundlag, der blev modtaget i december 2012, har dog medført, at den fastsatte sagsbehandlingstid for en del af de pensionsansøgninger, der modtages på det foreliggende grundlag i 2013, heller ikke vil kunne overholdes.

Forvaltningerne har ligeledes iværksat initiativer til at imødekomme denne problemstilling, og forventer således at sagsbehandlingstiden kan overholdes efter udgangen af 2013.”

Forvaltningerne konkluderede følgende:

”Forvaltningerne finder, at sagsbehandlingstiden for behandling af [egne] ansøgninger om førtidspension på 3 måneder skal overholdes i videst muligt omfang, samt at det kun bør være i særlige tilfælde, at fristen ikke kan overholdes, og borgeren følgelig skal underrettes om den forsinkede sagsbehandling, årsagen hertil samt det forventede tidspunkt for en afgørelse.

Forvaltningerne finder, at det er særdeles beklageligt, at man på grund af de ekstraordinært mange ansøgninger, der blev indgivet ved årsskiftet efter de gamle regler, samtidig med at de nye regler trådte i kraft, har haft svært ved at overholde den samlede 3 måneders frist for [egne] ansøgninger om førtidspension.

Forvaltningerne har iværksat både fælles og forvaltningsspecifikke initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden i de uafsluttede sager, og følger tæt op på afvikling af sagerne.”

Ombudsmandens anmodning om en supplerende udtalelse

I min anmodning af 11. oktober 2013 om en supplerende udtalelse bad jeg bl.a. forvaltningerne om at oplyse mig om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager, der var afgjort efter de nye regler pr. 23. september 2013, og den forventede sagsbehandlingstid i uafsluttede sager, der skulle afgøres efter de nye regler, idet jeg ikke havde modtaget disse oplysninger ved forvaltningernes brev af 4. oktober 2013.

Jeg bad også forvaltningerne om at oplyse mig om baggrunden for den lange sagsbehandlingstid i 2012 og om, hvorfor der tilsyneladende indhentes yderligere oplysninger i sager, hvor der var søgt om førtidspension på det foreliggende grundlag.

Jeg bad desuden Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at oplyse mig om status for de 129 sager, som forvaltningen forventede, var oversendt til Socialforvaltningen senest ved efterårsferien.

Forvaltningernes supplerende udtalelse af 11. november 2013

I supplerende udtalelse af 11. november 2013 oplyste forvaltningerne bl.a. følgende om sager, der skulle behandles efter de nye regler om førtidspension, der trådte i kraft 1. januar 2013:

”Forvaltningerne kan endvidere oplyse, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i *uafsluttede* sager pr. 23. september 2013 udgør 102 dage, og pr. 31. oktober 2013 90 dage.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i *afsluttede* sager pr. 23. september 2013 udgør 105 dage og pr. 31. oktober 2013 119 dage.

Forvaltningerne kan endelig oplyse, at den forventede sagsbehandlingstid for de *uafsluttede* sager, som skal afgøres på det foreliggende dokumentationsgrundlag og som er påbegyndt efter de nye regler efter 1. januar 2013 forventes at være tilsvarende sagsbehandlingstiden i 2012 (157 dage).

Forvaltningerne kan dog supplerende oplyse, at man nu har gennemgået sagsbehandlingsproceduren og har foretaget væsentlige opstramninger og ændringer, således at det kan forventes, at for sager ansøgt på det foreliggende dokumentationsgrundlag efter 1. december 2013 vil mindst 85 % – 90 % af sagerne (...) blive afgjort inden for fristen på 3 måneder, ligesom den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse sager ikke vil overstige 3 måneder fra sagens påbegyndelse til der træffes afgørelse.

...”

Forvaltningerne oplyste også, at baggrunden for, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2012 udgjorde 157 dage, var administrative vanskeligheder i forbindelse med at opfylde dokumentations- og vurderingskrav i sagerne. Forvaltningerne oplyste i den forbindelse bl.a. følgende:

”(...)

- Kommunen har en skærpet vejledningsforpligtelse, når en borger tilkendegiver at ville søge om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag eller sender en ansøgning herom.

...

Kommunen har valgt at fortolke ’skærpet vejledningsforpligtelse’, som en generel vejledning, som ikke forudsatte indhentning af oplysninger, som ikke fremgår af borgerens sag (...). Det har gjort det muligt, at rejse sagen i løbet af 2-3 dage fra borgeren har tilkendegivet at ville søge eller rent faktisk har ansøgt. Det har så haft som konsekvens, at vejledningen af borgeren har været en generel vejledning, som alene baserede sig på oplysninger, som kommunen allerede besad, og ikke andre foreliggende oplysninger, som skulle indhentes hos sundhedsvæsenet, andre myndigheder m.v.

Denne fortolkning af 'hurtigst muligt' og den heraf afledte praksis i forhold til vejledning og indhentning af oplysninger i tilknytning hertil har betydet, at oplysninger, som det har været nødvendigt at indhente for at behandle sagen, først er blevet indhentet efter at sagen er rejst, selvom de – som led i en anden fortolkning af 'skærpet vejledningsforpligtelse' – kunne være indhentet inden sagen blev rejst. Dette har alt andet lige betydet, at kommunens opgave med at oplyse sagen efter at den er blevet rejst, er blevet større og som konsekvens heraf, at sagsbehandlingstiden fra sagen er rejst til den er afgjort er blevet længere.

Det er lovgivningens forudsætning, at kommunen er i stand til at gennemføre sagsbehandlingen således at sagsbehandlingstiden overholdes, eller hvis sagsbehandlingstiden overskrides, at borgeren har ret til førtidspension fra det tidspunkt, [hvor] der blev truffet afgørelse om påbegyndelse. Det første så kommunen sig ikke i stand til i 2012 primært på grund af vanskeligheder i forbindelse med at opfylde dokumentations- og vurderingskravene i sagerne.

Forvaltningerne har således tilstræbt, at ansøgningerne er blevet påbegyndt i umiddelbar tilknytning til henvendelserne, og har efter afgørelsen om påbegyndelse af sag om førtidspension foretaget en omhyggelig og grundig indhentelse af alle foreliggende oplysninger og en kvalificeret vurdering af arbejdsevnen for [at] sikre et bedst mulig dokumentationsgrundlag for afgørelserne.

Forvaltningerne har endvidere tilbudt borgerne udtaleret i alle de omhandlede sager og har ligeledes i overensstemmelse med lovgivningen tilstræbt at orientere borgerne rettidigt i de sager, hvor sagsbehandlingsfristen blev overskredet.

Her i 2013 har kommunen imidlertid gennemgået sagsbehandlingsprocedurerne og foretaget væsentlige opstramninger og ændringer; ligesom der er iværksat en meget tættere og tidligere opfølgning på den enkelte sag i forhold til sagsbehandlingstiden.

Forvaltningerne skal imidlertid beklage, at man ikke nåede at få rettet op på denne udfordring inden det meget store antal ansøgninger i efteråret 2012 vanskeliggjorde situationen yderligere.

Samtidig har kommunens Beskæftigelses- og Integrationsudvalg, som har det politiske ansvar for området, besluttet et servicemål, som fastslår at der i 85-90 % af sager om førtidspension på det foreliggende grundlag ikke må hengå mere end 8 uger fra det tidspunkt, rehabiliteringsplanens forberedende del efter aftale med borgeren er indledt og til sagens forelægges for rehabiliteringsteamet.

Det er i den forbindelse ved at blive afdækket på hvilke områder samarbejdet med de praktiserende læger kan styrkes, idet overholdelsen af sagsbehandlingstiden og servicemålet også afhænger af sagsbehandlingstiden hos den praktiserende læge. ”

Forvaltningerne oplyste desuden, at der i sager, som afgøres på det foreliggende dokumentationsgrundlag, ikke indhentes yderligere oplysninger ud over de allerede foreliggende oplysninger. Forvaltningerne oplyste i den forbindelse følgende:

”Det betyder, at forvaltningerne i overensstemmelse med loven indhenter relevante foreliggende oplysninger både internt i forvaltningerne og eksternt. Det kan f.eks. være oplysninger fra hospitaler, speciallæger eller statslige forvaltninger, og det kan være oplysninger [fra] egen læge. Det skal supplerende bemærkes, at den eneste måde forvaltningerne kan få foreliggende oplysninger fra egen læge er ved at rekvirere en statusattest, som derved i princippet også er nye oplysninger, nemlig lægens vurdering.

Det er dermed forvaltningernes opfattelse, at der ved lovens formulering ’ikke indhentes yderligere oplysninger’ skal forstås at kommunen ikke foranlediger nye oplysninger udarbejdet og ikke kun ’foreliggende dokumentationsgrundlag i jobcentret / kommunen’. Ved foreliggende dokumentationsgrundlag forstås således allerede udarbejdet materiale, som en myndighed er forpligtet til at fremskaffe til brug for sagsbehandlingen.

Det medfører således, at forvaltningerne i disse sager ikke iværksætter yderligere afklarende foranstaltninger eller lægeundersøgelser.”

Forvaltningerne oplyste følgende om status for de 129 sager, der manglede at blive færdigbehandlet i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ved forvaltningernes udtalelse af 4. oktober 2013:

”Forvaltningerne kan oplyse, at de angivne sager bortset fra 1 sag påbegyndt før 1. januar 2013 (129) er oversendt fra Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen til Socialforvaltningen i forbindelse med efterårsferien.

Det kan oplyses, at den sidste sag vedrører en sag, hvor borgeren efter påbegyndelse af pensionssagen flytter til en anden kommune. Den anden kommune når imidlertid ikke at træffe afgørelse før borgeren flytter tilbage til Københavns Kommune. Sagen forventes oversendt til Socialforvaltningen senest medio november.

De[t] skal nævnes, at der kan være et mindre antal sager, som efter behandling i Socialforvaltningen, herunder i forbindelse med borgerens udtaleret, skal belyses yderligere.”

2. Ombudsmandens udtalelse

2.1. Retsgrundlaget

2.1.1. Sagsbehandlingstiden

Pensionslovens regler om førtidspension blev reformeret ved lov nr. 1380 af 23. december 2012 om ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik, lov om social pension og forskellige andre love. Loven trådte i kraft den 1. januar 2013.

Reglerne om behandling af sager om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag fremgik inden reformen af § 17, stk. 1, 2. og 3. pkt., i pensionsloven (senest lovbekendtgørelse nr. 783 af 9. juli 2012). Efter reformen fremgår de tilsvarende regler af § 17, stk. 2, i pensionsloven (nu lovbekendtgørelse nr. 1116 af 23. september 2013).

Både efter de nye og de gamle regler om førtidspension skal kommunalbestyrelsen efter pensionslovens § 17 behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning. Personer, som ønsker, at kommunalbestyrelsen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension, kan anmode herom. I sådanne tilfælde træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag.

Påbegyndelsestidspunkt efter de gamle regler

Efter de gamle regler burde kommunen træffe afgørelsen om at påbegynde sagen i umiddelbar tilknytning til anmodningen. Det fremgår af pkt. 13 i vejledning nr. 105 af 23. oktober 2002 om førtidspension fra 1. januar 2003. Vejledningen blev oprindeligt udarbejdet med sigte på de regler, der var gældende før reformen af 1. januar 2013.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg tog i principafgørelse nr. P-6-07 stilling til, hvad der skulle forstås ved ”i umiddelbar tilknytning til anmodningen”, samt hvad der skulle forstås ved ”allerede foreliggende dokumentation i forhold til påbegyndelse”. Beskæftigelsesudvalget bemærkede således, at en afgørelse om påbegyndelse efter lovens § 17, stk. 1, 3. pkt., skulle træffes hurtigst muligt efter borgerens anmodning, idet grundlaget for at vurdere arbejdsevnen ikke behøvede at foreligge på dette tidspunkt.

I den konkrete sag afgjorde udvalget, at kommunen burde have truffet afgørelse om påbegyndelse af sag om førtidspension på et tidligere tidspunkt end

3 uger efter ansøgers anmodning herom. Begrundelsen var, at kommunen ikke skulle foretage en vurdering af borgerens arbejdsevne i forbindelse med en afgørelse om påbegyndelse af førtidspensionssag på det foreliggende dokumentationsgrundlag.

Påbegyndelsestidspunkt efter de nye regler

Efter de nye regler om førtidspension, der trådte i kraft den 1. januar 2013, forelægges sager på det foreliggende dokumentationsgrundlag for kommunens rehabiliteringsteam. Kommunalbestyrelsen træffer umiddelbart efter rehabiliteringsteamets indstilling i sagen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension. Det fremgår af den gældende bestemmelse i § 17, stk. 2, i pensionsloven (lovbekendtgørelse nr. 1116 af 23. september 2013).

Forelæggelsen for kommunens rehabiliteringsteam sker umiddelbart efter ansøgningen. Hensigten med bestemmelsen i § 17, stk. 2, er at sikre en fortsat hurtig behandling af sager, der skal behandles på det foreliggende dokumentationsgrundlag. Det fremgår af bemærkningerne til § 11, nr. 2 (bl.a. pensionslovens § 17, stk. 2) i lovforslag nr. 53 af 1. november 2012 om ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik, lov om social pension og forskellige andre love.

Frister for afgørelse om førtidspension og eventuel udbetaling

Både efter de gamle og de nye regler fremgår det af pensionslovens § 21, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse senest 3 måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort.

Efter pensionslovens § 33, stk. 2, udbetales førtidspension månedsvi bagud med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om førtidspension. Træffes afgørelse om førtidspension efter udløbet af den fastsatte frist i § 21, udbetales førtidspension med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 3 måneder, fra behandlingen af førtidspensionssagen er påbegyndt. Førtidspension, jf. 1. og 2. pkt., udbetales tidligst fra den 1. i måneden efter, at betingelserne for tilkendelse af førtidspension er opfyldt.

2.1.2. Sagsoplysning inden reformen af 1. januar 2013

Sagsoplysning inden påbegyndelse af førtidspensionssag

Som nævnt ovenfor under pkt. 2.1.1. fastlagde Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg i principafgørelse nr. P-6-07 bl.a., at grundlaget for at vurdere arbejdsevnen ikke behøvede at foreligge på det tidspunkt, hvor kommunen traf

afgørelse om påbegyndelse af førtidspensionssag efter den tidligere § 17, stk. 1, 3. pkt., i pensionsloven.

Sagsoplysning inden afgørelse af førtidspensionssag

I sager, der påbegyndtes efter den tidligere § 17, stk. 1, 3. pkt., i pensionsloven, skulle der ikke indhentes yderligere oplysninger. Grundlaget for afgørelsen om førtidspension i disse sager skulle udarbejdes efter reglerne i lovens § 19, stk. 1, ud fra de foreliggende oplysninger. Det fremgik af § 7 i bekendtgørelse nr. 1438 af 13. december 2006 om social pension.

Efter lovens tidligere § 19, stk. 1, (senest lovbekendtgørelse nr. 783 af 9. juli 2012) skulle grundlaget for en afgørelse om førtidspension bestå af følgende:

- 1) en redegørelse for, at arbejdsevnen ikke kan forbedres,
- 2) en redegørelse for den pågældendes ressourcer samt mulighederne for at anvende og udvikle dem. Redegørelsen skal udarbejdes i samarbejde med den pågældende, og dennes egen opfattelse af forholdene skal udtrykkelig være anført,
- 3) den faglige forklaring på, hvorfor pågældendes arbejdsevne anses for varigt nedsat,
- 4) den faglige forklaring på, at arbejdsevnen ikke lader sig anvende til selvforsørgelse uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, eller
- 5) angivelse af en eller flere konkrete arbejdsfunktioner, som den pågældende med sin nedsatte arbejdsevne anses for at kunne udføre.

Følgende fremgår bl.a. af pkt. 19 i vejledning nr. 105 af 23. oktober 2002 om førtidspension fra 1. januar 2003:

”Er sagen om førtidspension påbegyndt på grundlag af borgerens ansøgning, skal der tages stilling til, om der kan tilkendes førtidspension eller ej ud fra de foreliggende oplysninger. De foreliggende oplysninger anvendes til udarbejdelse af borgerens ressourceprofil (...) og til at udforme de krævede redegørelser og faglige forklaringer efter lovens § 19, stk. 1. Hvis dokumentationsgrundlaget er tilstrækkeligt, og lovens betingelser for tilkendelse af førtidspension er opfyldt, tilkendes der førtidspension. Hvis dokumentationsgrundlaget ikke er tilstrækkeligt, eller hvis der på det foreliggende grundlag ikke kan tages stilling til, i hvilket omfang arbejdsevnen er nedsat, gives der afslag på tilkendelse af førtidspension. I sådanne tilfælde skal kommunen herefter vurdere, om der er grundlag for at yde anden form for hjælp efter den sociale eller anden lovgivning.”

Ankestyrelsen tog i principafgørelse nr. P-25-04 stilling til, hvad der skulle forstås ved ”det foreliggende dokumentationsgrundlag”:

”Ved foreliggende dokumentationsgrundlag forstås allerede udarbejdet materiale, som en myndighed er forpligtet til at fremskaffe til brug for sagsbehandlingen. Der blev lagt vægt på, at myndigheden efter de forvaltningsretlige regler er forpligtet til at oplyse en sag tilstrækkeligt til at der kan træffes en korrekt afgørelse, og at borgeren har ret til at medvirke til oplysning af sin sag.”

I den konkrete sag bemærkede Ankestyrelsen, ”at kommune og nævn havde begået en fejl ved at afvise at inddrage en speciallægeerklæring. Ankestyrelsen lagde vægt på, at erklæringen forelå ved partshøring i forbindelse med afslutning af ressourceprofilen forud for pensionsafgørelsen.”

2.2. Sagsbehandlingstiden i Københavns Kommune

Sagsbehandlingstiden efter de gamle regler inden påbegyndelse af førtidspensionssag

Jeg har ikke bemærkninger til, at kommunen efter de gamle regler traf afgørelse om påbegyndelse af sag om førtidspension efter den tidligere § 17, stk. 1, 3. pkt., i pensionsloven 2-3 dage efter modtagelsen af ansøgningen. Jeg henviser i den forbindelse til Ankestyrelsens principafgørelse nr. P-6-07, hvor Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg bemærkede, at en afgørelse om påbegyndelse efter lovens § 17, stk. 1, 3. pkt., skulle træffes hurtigst muligt efter borgerens anmodning, idet grundlaget for at vurdere arbejdsevnen ikke behøvede at foreligge på dette tidspunkt.

Jeg bemærker, at jeg ikke herved har taget stilling til det oplyste om kommunens servicemål efter de nye regler, som fastslår, at der i 85-90 % af sager om førtidspension på det foreliggende grundlag ikke må hengå mere end 8 uger fra det tidspunkt, hvor rehabiliteringsplanens forberedende del efter aftale med borgeren er indledt, og til sagen forelægges for rehabiliteringsteamet.

Sagsbehandlingstiden inden afgørelse af førtidspensionssag

Som det fremgår af ovenstående, skal sager, der efter ansøgning overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, afgøres på det foreliggende grundlag, dvs. at der ikke skal indhentes yderligere oplysninger, inden der træffes afgørelse i sagen. Afgørelse i disse sager burde derfor alt andet lige kunne træffes inden for forholdsvis kort tid, og det er også hensigten med lovgivningen.

Jeg er derfor enig med de to forvaltninger i, at sagsbehandlingstiden på 3 måneder for behandling af ansøgninger om førtidspension skal overholdes i videst muligt omfang, i sager der behandles på det foreliggende grundlag, at det kun bør være i særlige tilfælde, at fristen ikke kan overholdes, og at borgeren følgelig skal underrettes om den forsinkede sagsbehandling, årsagen her til samt det forventede tidspunkt for en afgørelse.

Jeg er endvidere enig med forvaltningerne i, at det er beklageligt, at man ikke nåede at få rettet op på udfordringen med at overholde kravene til sagsbehandlingstiden i 2012, inden det meget store antal ansøgninger i december 2012 vanskeliggjorde situationen yderligere.

Endelig er jeg enig i, at det er beklageligt, at man på grund af de ekstraordinært mange ansøgninger, der blev indgivet i december 2012 efter de gamle regler, umiddelbart før de nye regler trådte i kraft, har haft svært ved at overholde 3 måneders fristen i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om førtidspension på det foreliggende grundlag.

Forvaltningerne har imidlertid oplyst, at sagsbehandlingsproceduren er gennemgået, og at man har foretaget væsentlige opstramninger og ændringer, således at det kan forventes, at mindst 85-90 % af sagerne, hvor der er søgt om førtidspension på det foreliggende grundlag efter 1. december 2013, vil blive afgjort inden for fristen på 3 måneder, ligesom den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse sager ikke vil overstige 3 måneder fra sagens påbegyndelse, til der træffes afgørelse.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i anledning af sagsbehandlingstiden i sager om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag i Københavns Kommune. Jeg har ved min beslutning også lagt vægt på, at jeg forstår forvaltningernes udtalelse af 11. november 2013 sådan, at den frist for afgørelse af sagerne, som de berørte ansøgere blev stillet i udsigt af kommunen i sommeren 2013, forventes overholdt – bortset fra et mindre antal sager, som eventuelt skal belyses nærmere.

Jeg beder dog forvaltningerne om at orientere mig om status pr. 1. februar 2014 for de sager, hvor der blev indgivet ansøgning om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag inden udgangen af 2012. Jeg beder også forvaltningerne om at underrette mig pr. 1. juni 2014 om, hvorvidt mindst 85-90 % af de sager, hvor der er søgt om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag efter 1. december 2013, som forventet af forvaltningerne, er blevet afgjort inden for fristen på 3 måneder, og hvorvidt den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse sager ikke har oversteget 3 måneder fra sagens påbegyndelse, til der træffes afgørelse.

Jeg bemærker, at jeg ikke ved min undersøgelse har taget stilling til den nærmere karakter af forvaltningernes tiltag for at nedbringe sagsbehandlingstiden.

2.3. Sagsoplysningen i Københavns Kommune i sager om førtidspension på det foreliggende grundlag

Forvaltningerne tilkendegav i deres udtalelse af 4. oktober 2013, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen manglede at færdigbehandle 129 førtidspensionsager på det foreliggende grundlag efter de gamle regler. Samtidig oplyste forvaltningerne, at hvis sagerne var tilstrækkeligt oplyst, ville Socialforvaltningen tilstræbe, at sagerne var afgjort inden udgangen af januar 2014.

Det anførte gav anledning til, at jeg i min supplerende høring af 11. oktober 2013 bad forvaltningerne oplyse mig om, hvorfor der i sager, hvor der er søgt om førtidspension på det foreliggende grundlag, tilsyneladende blev indhentet yderligere oplysninger.

Sagsoplysning efter de gamle regler inden påbegyndelse af førtidspensions-sag

Jeg har ikke bemærkninger til kommunens praksis efter pensionsreglerne før reformen af 1. januar 2013, hvorefter kommunen traf afgørelse om, at en sag skulle påbegyndes på det foreliggende dokumentationsgrundlag uden at indhente allerede foreliggende oplysninger hos sundhedsvæsenet, andre myndigheder mv. Jeg henviser i den forbindelse til Ankestyrelsens principafgørelse nr. P-6-07, hvor Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg bemærkede, at en afgørelse om påbegyndelse efter lovens § 17, stk. 1, 3. pkt., skulle træffes hurtigst muligt efter borgerens anmodning, idet grundlaget for at vurdere arbejdsevnen ikke behøvede at foreligge på dette tidspunkt.

Sagsoplysning efter de gamle regler inden førtidspensionssagens afgørelse

Jeg har ikke bemærkninger til kommunens hidtidige praksis efter reglerne før reformen af 1. januar 2013 med at indhente allerede foreliggende oplysninger fra bl.a. hospitaler og speciallæger, inden der træffes afgørelse om førtidspension. Jeg henviser i den forbindelse til Ankestyrelsens principafgørelse nr. P-25-04, hvorefter det foreliggende dokumentationsgrundlag skal forstås som allerede udarbejdet materiale, som en myndighed er forpligtet til at fremskaffe til brug for sagsbehandlingen.

Jeg har ikke herved taget stilling til spørgsmålet om indhentelse af eventuelle oplysninger i sager, der skal behandles efter de nye regler pr. 1. januar 2013, herunder hvornår dette i givet fald skal ske.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i sagen, men afventer orientering om sagsbehandlingstiden, jf. min anmodning ovenfor under pkt. 2.2.

Jeg har sendt et enslydende brev til Socialforvaltningen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Steen Sørensen', written in a cursive style.

Jørgen Steen Sørensen